

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA
MÁSODIK SZEKCIÓ

GÉGÉNY kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(44753/12. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2015. július 16.

VÉGLEGES

2015. október 16.

*Ezen ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé vált.
Szerkesztői változtatás alá eshet.*

A Gégény kontra Magyarország ügyben,
az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként
tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Iñl Karaka°, *Elnök*,
Sajó András,
Nebojša Vučinić,
Helen Keller,
Paul Lemmens,
Egidijus Kūris,
Robert Spano, *bírák*

és Stanley Naismith, *Szekció Hivatalvezető*

2015. június 23-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően
az utóbb említett időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy Magyarország ellen benyújtott kérelem (15707/10. sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. cikke alapján egy magyar állampolgár, Gégény János („a kérelmező”) 2012. július 10-én terjesztett a Bíróság elé.

2. A kérelmezőt Karsai D. Budapesten praktizáló ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt („a Kormány”) Tallódi Z. Képviselő képviselte az Igazságügyi Minisztériumból.

3. A kérelmező az Egyezmény 3. és 13 cikke alapján fogvatartásának nem megfelelő körülményeit, különösen a személyes tér hiányát, valamint e vonatkozásban a hatékony jogorvoslat hiányát panaszolta

4. 2014. január 9-én a kérelem közlésre került a Kormány felé.

A TÉNYEK

I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

5. A kérelmező 1966-ban született, s jelenleg a Sátoraljaújhelyi Börtönben tartják fogva.

6. A kérelmező 2001. október 19-én a Szegedi Börtönben kezdte meg szabadságvesztés büntetésének letöltését, ahol 2006. január 30-ig tartották fogva. A kérelmező szerint 63 hónapon keresztül három különböző (356., 358., 215. sz.), a szaniter berendezések által elfoglalt helyet is beleértve egyenként 27 négyzetméteres zárában tizenegy másik fogvatartottal együtt került elhelyezésre. A zárákban egy csap és egy WC volt, amit a lakótértől

csak egy függöny választott el. A padlóhoz rögzített étkezőasztal a WC-től mindössze 1 méter távolságra került elhelyezésre. A kérelmező naponta egy órát tölthetett szabad levegőn. Az udvarok 40 méter x 20 méter alapterületű zárt terek voltak, s egy udvaron egyidejűleg 100-150 személy tartózkodott.

A kérelmező hetente háromszor harminc percig tartózkodhatott a tornateremben. Hetente háromszor – alkalmanként hat órán át – középiskolai osztályban folytatott tanulmányokat.

7. 2006. január 30-án a kérelmezőt átszállították a Budapesti Börtön „B” Objektumába, ahol zárkái (316., 130., 325., 211. és 206. sz.) 27 négyzetméter alapterületűek voltak. A zárkákban hét másik személlyel együtt került elhelyezésre (azaz egy főre 3,4 négyzetméter bruttó lakótér jutott). A parazitákkal fertőzött zárkákban nem működött szellőztető rendszer. A fogvatartottak hetente egyszer, a kérelmező szerint nem higiénikus körülmények között, maximum 1-2 percig zuhanyozhattak.

A kérelmező a 20 méter x 20 méter alapterületű udvaron napi egyórás időtartamban napi egyszeri sétára volt jogosult. 2009. június 20. és 2010. május 12. között azonban azokon a napokon, amikor könyvtárosként dolgozott, a kérelmező szerint nem tudott szabad levegőn tartózkodni.

8. 2010. május 12. és 2011. május 27. között a kérelmező a Budapesti Börtön „A” Objektumában töltötte szabadságvesztés büntetését. Öt különböző zárkában tartották fogva: a 8 négyzetméter alapterületű, háromszemélyes 8., 9. és 141. sz. zárkákban, valamint a 6,5 négyzetméter alapterületű, kétszemélyes 3. és 252. sz. zárkákban. A WC-t csak egy függöny választotta el a lakótértől.

Fogvatartása során a kérelmező zárkán kívüli tevékenysége napi egyórás börtönudvari sétára, heti kétszeri, alkalmanként körülbelül 50 perces tornatermi gyakorlatozásra, valamint heti egyszeri, körülbelül 15 perces könyvtárlátogatásra korlátozódott.

A fogvatartottak hetente egyszer zuhanyozhattak. A zuhanyzó helyiségben négy zuhanyzó volt elhelyezve. Egyidejűleg körülbelül huszonöt fogvatartottat vittek zuhanyozni, így a fogvatartottak száma miatt a zuhany alatt nem lehetett mozogni.

9. 2011. május 27-én a kérelmezőt visszavitték a Budapesti Börtön „B” Objektumába, ahol öt különböző zárkában két évet töltött el.

A zárkák alapterülete 27 négyzetméter volt. Az egyes zárkákban 8-10 fő került elhelyezésre, így egy fogvatartottra 3,38-2,7 négyzetméter bruttó lakótér jutott.

10. 2013. június 16. óta a kérelmezőt a Sátorajáújhelyi Börtönben egy 8 négyzetméteres zárkában tartják fogva, három másik fogvatartottal együtt.

I. AZ EGYEZMÉNY 3. ÉS 13. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

11. A kérelmező azt panaszolta, hogy a különböző börtönökben fogvatartott fogvatartása sértette az Egyezmény 3. cikkét, amely kimondja:

„Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.”

12. A kérelmező azt is állította, hogy az Egyezmény 13. cikkében foglaltak ellenére ezen panaszai tekintetében nem állt rendelkezésére hatékony hazai jogorvoslat.

13. A Kormány vitatta a panaszt.

A. Elfogadhatóság

14. A Kormány előterjesztette, hogy a kérelmező 3. cikk alapján tett panasza tekintetében hatékony jogorvoslat állt a kérelmező rendelkezésére, nevezetesen polgári kártérítési pert indíthatott volna a hatóságok ellen, amit azonban a kérelmező elmulasztott megtenni. Ezért a Kormány szerint a 3. cikk alapján tett panaszt a hazai jogorvoslatok kimerítésének elmulasztása miatt el kell utasítani, a 3. cikkel együtt olvasott 13. cikk alapján tett panasz pedig nyilvánvalóan alaptalan.

15. A kérelmező vitatta a Kormány állításait, azt állítva, hogy fogvatartásának embertelen fizikai körülményei miatt benyújtott panaszát elfogadhatóvá kell nyilvánítani, mivel nem állt rendelkezésére olyan hatékony jogorvoslat, amit ki kellett volna merítenie.

16. A Bíróság korábban már elutasította a Kormány hasonló érvelését (ld. *Varga és mások kontra Magyarország* ítélet, 14097/12., 45135/12., 73712/12., 34001/13., 44055/13., és 64586/13. sz. kérelmek, 2015. március 10., 41., valamint 51-65. bekezdés). A Bíróság nem lát okot arra, hogy a jelen ügyben eltérő következtetésre jusson.

17. A Bíróság megjegyzi, hogy a panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikke 3. bekezdésének (a) pontja szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért a kérelmet elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

B. Érdem

1. Az Egyezmény 13. cikke

18. A (fent hivatkozott) *Varga és mások kontra Magyarország* ítéletben (44-65. bekezdés) a Bíróság alaposan elemezte a fogvatartás fizikai

feltételeivel kapcsolatos panaszok tekintetében a magyar jogrendszerben rendelkezésre álló hazai jogorvoslatokat. A Bíróság abban az ügyben arra a következtetésre jutott, hogy nem került bizonyításra olyan hatékony jogorvoslat magyar jogrendszeren belüli rendelkezésre állása, amely alkalmas lett volna az állított jogsértés vagy a jogsértés folytatásának megelőzésére, s amely megfelelő és elegendő orvoslatot nyújtott volna a fogvatartás nem megfelelő körülményei miatti panasz vonatkozásában. Ezért a Bíróság abban az ügyben arra a következtetésre jutott, hogy panaszaik tekintetében a kérelmezők nem rendelkeztek hatékony hazai jogorvoslattal, ami sértette az Egyezmény 13. cikkét.

19. A Bíróság nem lát okot arra, hogy a jelen ügyben ezen következtetéstől eltérjen. Megjegyezve, hogy a kérelmező „érvekkel alátámasztható” panaszt vetett fel az Egyezmény 3. cikke alapján, a Bíróság úgy találja, hogy az Egyezmény 13. cikkét megsértették.

2. Az Egyezmény 3. cikke

20. A kérelmező előterjesztette, hogy fogvatartásának körülményei a különböző börtönökben – amelyekben több mint tizenhárom évet töltött el – embertelenek és megalázóak voltak.

21. A Kormány nem vitatta a kérelmező által fogvatartásának körülményeiről adott beszámolót.

22. Amint azt a Bíróság már több alkalommal megállapította, az Egyezmény 3. cikke a demokratikus társadalom egyik legalapvetőbb értékét védelmezi. Az Egyezmény abszolút módon, a körülményektől és az áldozat magatartásától függetlenül tiltja a kínzást és az embertelen vagy megalázó bánásmódot (ld. *Labita v. Italy* [GC], no. 26772/95, § 119, ECHR 2000-IV és *Balogh kontra Magyarország* 47940/99. sz. kérelem, 44. bekezdés, 2004. július 20.). A Bíróság következetesen hangsúlyozta, hogy a jogsértés megállapításához a törvényes bánásmód vagy büntetés adott formájával elkerülhetetlenül összekapcsolódó szenvedésen és megaláztatáson túlmenő szenvedés és megaláztatás szükséges. A személyi szabadságtól megfosztó intézkedések gyakran foglalnak magukban ilyen elemeket.

Az Egyezmény 3. cikke alapján az államnak azt kell biztosítania, hogy a személy fogvatartására az emberi méltóság tiszteletben tartásával összeegyeztethető feltételek között kerüljön sor, hogy az intézkedés végrehajtásának módja és módszere ne vesse az egyént a fogvatartással óhatatlanul együtt járó szenvedés elkerülhetetlen szintjét meghaladó erősségű gyötrelmére és nehézség alá (ld. *Kudla v. Poland* [GC], no. 30210/96, §§ 92-94, ECHR 2000-XI).

23. A fogvatartás körülményeinek értékelésekor ezen körülmények együttes hatását, valamint a kérelmező által tett specifikus állításokat is figyelembe kell venni (ld. *Dougoz v. Greece*, no. 40907/98, § 46, ECHR 2001-II; *Idalov v. Russia* [GC], no. 5826/03, § 94, 22 May 2012).

Továbbá azt is figyelembe kell venni, hogy mennyi ideig tartották a személyt a szóban forgó körülmények között fogva (ld. többek között *Alver v. Estonia*, no. 64812/01, 8 November 2005).

24. A zárkán belüli extrém helyhiány olyan szempont, amit nagy súllyal kell figyelembe venni annak megítélésekor, hogy a kifogásolt fogvatartási körülmények „megalázóak” voltak-e a 3. cikk szempontjából (ld. *Karalevičius v. Lithuania*, no. 53254/99, § 36, 7 April 2005). A Bíróság azonban mindig tartózkodott annak egyszer s mindenkorra történő pontos meghatározásától, hogy az Egyezmény alapján hány négyzetméter kell biztosítani a fogvatartott számára, mivel úgy vélte, hogy számos más releváns tényező – így a fogvatartás tartama, a szabadlevegős tevékenységek köre, a fogvatartott fizikai és mentális állapota, stb. – is jelentős szerepet játszik annak megítélésében, hogy az adott fogvatartási feltételek megfelelnek-e az Egyezmény 3. cikkében foglalt garanciáknak (ld. például *Sergey Babushkin v. Russia*, no. 5993/08, § 50, 28 November 2013).

25. A jelen ügyben a kérelmező panasza azon börtönök túlszűfoltására irányult, amelyekben őt fogva tartották. A Bíróság hitelt érdemlőként fogadja el a kérelmező azon állítását, hogy azok a börtönök, amelyekben őt fogva tartották, túlszűfoltak voltak. Az időszak jelentős részében a kérelmező számára biztosított személyes tér **nem haladta meg a négyzetmétert** (ld. a fenti 6., 8. és 9. bekezdést). Bizonyos esetekben pedig mindössze 2 négyzetméter állt a kérelmező rendelkezésére (ld. a fenti 10. bekezdést).

26. Olyan korábbi esetekben, amikor a kérelmezők 3 négyzetméternél kevesebb személyes térrel rendelkeztek, a Bíróság kellően súlyosnak találta a túlszűfoltást ahhoz, hogy az önmagában is igazolja az Egyezmény 3. cikke megsértésének megállapítását (ld. *Ananyev and Others v. Russia*, nos. 42525/07 és 60800/08, § 145, 10 January 2012).

27. Továbbá, a Bíróság utal a kérelmező beadványainak egyéb ténybeli, a Kormány által nem cáfolt elemeire. Az étkezőasztal és a WC a zárkán belül került elhelyezésre, néha egymástól csupán egy méter távolságra (ld. a fenti 6. bekezdést). Esetenként csak egy függöny választotta el a WC-t a lakótértől (ld. a fenti 6. és 8. bekezdést); s a zárka parazitákkal fertőzött volt (ld. a fenti 7. bekezdést).

28. Továbbá, a kérelmező helyzetének nehézségén semmilyen jelentős módon nem könnyítettek, például zárkán kívüli foglalkozásokkal. A napi egyórás szabadlevegős foglalkozáson és a heti maximum háromórás egyéb elfoglaltságon (tornatermi gyakorlatozás és könyvtárlátogatás) kívül a kérelmező hosszú időszakokon keresztül szinte egész nap a zárkájában volt.

29. A Bíróság nem feledkezik meg arról, hogy a túlszűfolt időszakok között volt egy relatíve normális időszak, amikor a kérelmező egy 27 négyzetméteres zárkát hét másik elítélttel osztott meg (ld. a fenti 7. bekezdést). A Bíróság szerint azonban ez a tény nem enyhített a kérelmező

helyzetén, mivel ezt az időszakot a lényegében nem létező szabadlevegős tartózkodás, valamint a hiányos higiénias feltételek fényében kell értékelni.

30. Végezetül, a Bíróság különösen azt hangsúlyozza, hogy a kérelmező hosszú tartamú szabadságvesztés büntetését tölti. A nap nagy részében zsúfolt zárkákban történt fogvatartása nem ideiglenes jellegű volt. A kérelmezőt több mint tizenhárom éve tartják ilyen körülmények között fogva, a magánszféra teljes hiányában (a hasonlóságok és különbségek összevetésére ld. *Dmitriy Rozhin v. Russia*, no. 4265/06, § 53, 23 October 2012).

31. Ezen tényezők együttes hatására figyelemmel a Bíróság úgy találja, hogy a kérelmező tizenhárom éve tartó, túlzásúfolt zárkákban, elégtelen higiénias körülmények között történt, kevés szabadlevegős foglalkozást engedő fogvatartása olyan mértékű gyötrelmet és nehézséget okozott a kérelmezőnek, ami meghaladta a fogvatartással óhatatlanul együtt járó szenvedés elkerülhetetlen mértékét.

Ezért a Bíróság úgy találja, hogy a kérelmezőt az Egyezmény 3. cikkének sérelmével embertelen és megalázó bánásmód alá vetették.

32. Ilyen körülmények között a Bíróság arra a következtetésre jut, hogy az Egyezmény 3. cikkét megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

33. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

34. A kérelmező 30.000 euró nem vagyoni kártérítést követelt.

35. A Kormány túlzottnak tartotta az igényt.

36. A 13. cikk megsértését illetően a Bíróság úgy véli, hogy a jogsértés megállapítása önmagában elegendő igazságos elégtételt jelent (ld. a fent hivatkozott *Varga* ítélet 120. bekezdését, valamint a fent hivatkozott *Ananyev* ítélet 173. bekezdését).

37. A 3. cikket illetően a Bíróság úgy véli, hogy a kérelmező helyzete súlyos szenvedést és frusztrációt okozott a kérelmezőnek, ami a 41. cikk szerinti kártérítés megítélését teszi szükségessé. Méltányossági alapon a Bíróság nem vagyoni kártérítésként 26.000 eurót ítél meg a kérelmező számára (ld. a fent hivatkozott *Varga* ítélet 121. bekezdését).

B. Költségek és kiadások

38. A kérelmező 55.880 eurót kért a Bíróság előtt felmerült költségek és kiadások megtérítésére. Ez az összeg megfelel az ügyvédje által kiszámlázandó, 200 euró + ÁFA összeggel felszámolt 220 órányi jogi munka díjának. Az összeg a kérelmező és 19 másik kérelem tekintetében került előterjesztésre, melyek közül egy kérelem már elbírálásra került.

39. A Kormány vitatta az igényt.

40. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező csak annyiban jogosult költségei és kiadásai megtérítésére, amennyiben bizonyítja, hogy e költségek ténylegesen és szükségszerűen felmerültek, s összegüket tekintve ésszerűek. A jelen ügyben - a birtokában lévő dokumentumokra és a fenti kritériumokra figyelemmel – a Bíróság 1.000 euró megítélését tartja ésszerűnek ilyen címen.

C. Késedelmi kamat

41. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális kölcsönkamatán kell alapulnia, amelyhez további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG

1. *Elfogadhatóvá nyilvánítja* a kérelmet;
2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 3. cikkét megsértették;
3. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 13. cikkét megsértették;
4. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 3 cikkével együtt olvasott 13 cikk tekintetében a jogsértés megállapítása önmagában elegendő igazságos elégtételt jelent;
5. *Megállapítja*:
 - (a) hogy az alperes Államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmező számára
 - (i) nem vagyoni kár tekintetében 26.000 (huszonhatezer) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét;
 - (ii) költségek és kiadások tekintetében 1.000 (egyezer) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét

kell kifizetnie nemzeti valutában, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával;

(b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után.

6. A kérelmező igazságos elégtétellel kapcsolatos további igényeit *elutasítja*.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2015. július 16-án, a Bíróság Eljárási szabályzata 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Stanley Naismith
Hivatalvezető

I^ol Karaka^o
Elnök